

Brošura: STOP ELEKTRONIČKOM NASILJU

Izdavač: Centar za podršku i razvoj civilnog društva „DELFIN“ Pakrac u suradnji sa Srednjom školom Pakrac, Ekonomskom i Turističkom školom Daruvar i Obrtničkom školom Požega

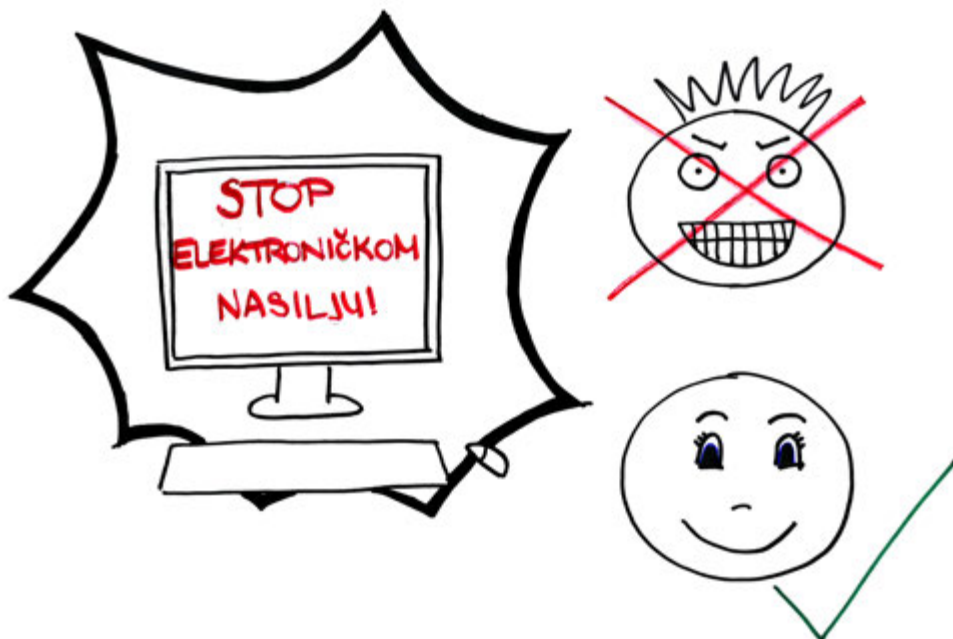
Tisak, dizajn, grafička priprema i prijelom: MIK II Tiskara, Filipovac - Lipik

Naklada: 100 kom

Brošura je nastala uz financijsku podršku Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta Republike Hrvatske

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA
REPUBLIKE HRVATSKE

Živimo u digitalnom dobu, dobu kompjutera, interneta: različite mreže (facebook, twitter, ..), e-pošta, pametnih telefona koji s jedne strane olakšavaju komunikaciju (brzina i dostupnost), pomažu odgojno – obrazovnom sustavu, čak i spašavaju živote (operacije na daljinu, pronalaženje kompatibilnog donatora), a s druge otvaraju velike mogućnosti zloupotreba, ugrožavanje života cijelih obitelji (krađa bankovnih identiteta) ili pojedinaca/ki (neželjeni sadržaji). Svakodnevno svjedočimo povećanju broja djece i mladih koji se služe računalima, pametnim telefonima, koja znaju više od roditelja od kojih se dobar dio baš i ne snalazi dobro u virtualnom svijetu. Lakoća pristupa i dostupnost otvaraju bezbroj mogućnosti za zloupotrabu ne samo njihova djeteta/djece nego i obitelji: odlazak na različite stranice, forume, blogove na kojima su izloženi i gdje mogu postati žrtve, a da toga zapravo nisu niti svjesni. Opasnost ne dolazi samo od nepoznatih soba ili s foruma, ona je prisutna među djecom i mladima, odnosno grupama koje se manje ili više poznaju i znaju.

Lak pristup i dostupnost internetu preko računala i mobitela otvara mogućnost za novi pojavni oblik nasilja nad i među djecom i mladima **tzv elektroničko nasilje ili cyberbullying**.

O PROJEKTU

Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta Republike Hrvatske je omogućilo provedbu projekta **ZAŠTO SAMO PROMATRAMO? PREVENCIJA ELEKTRONIČKOG NASILJA NAD I MEĐU DJECOM** kroz natječaj za školsku godinu 2013/2014.

U provedbu projekta aktivno su uključene srednje škole sa područja Požeško-slavonske i Bjelovarsko-bilogorske županije: Srednja škola Pakrac, Ekonomska i Turistička škola Daruvar, Obrtnička škola Požega.

Kroz školsku godinu sa učenicima smo radili na prevenciji i suzbijanju nasilja nad i među djecom i mladima kroz interaktivan pristup na podizanju razine svijesti, znanja i socijalnih vještina, te ublažavanju posljedica s posebnim naglaskom na elektroničko nasilje –cyberbullying. Kroz seriju radionica skrenuli smo pozornost djece i mladih na opasnosti koje vrebaju u cyber prostoru, te kako i na koji način mogu prepoznati opasnosti, kome se obratiti za pomoć i podršku. Na trodnevnom treningu (sudjelovali su učenici koji su kroz školsku godinu bili naj aktivniji) sami su osmislili sadržajni i vizualni izgled brošure. Početkom nove školske godine 2014/2015 će u svojim školama kroz kampanju informirati svoje prijatelje i kolege o samom projektu, prevenciji i suzbijanju elektroničkog nasilja.

LOSE!

tufti tihua
mjsvank
živisanj

... Glupačo retardirana ...
... Prijetele slika ...

nješavanje
tuftih problema

... Drofo ...
... Pervertipak ...

... Dvličan ...
... Tručara ...
... Kujo ...

na p. b.
na n. p. b.
na n. p. b.
na n. p. b.

Prijetenje

... Izdejica ...
... amalaucičau ...

Vrijedanje
preko ask. Am

Prvukucija

Pedohija

Ismijavanje

Psihičko zlostavljanje

DOBRO ↘ ☺ ☹

Stampa si!

Štetni

mi se ...

slatka...

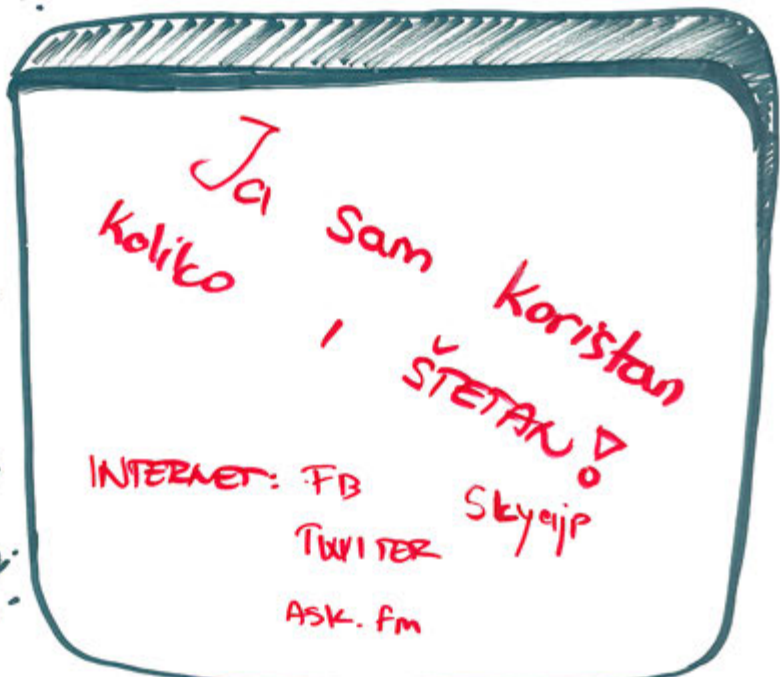
... Volim te ...

lijepa...

seco

Pričanje s
daljnjom obitelji
u nekoj stranoj
zemlji

Dopis prijateljima
iz stranim
zemljama.

... upotrebanje
naših ljudi

1	2	3	4	S	L	T	R	9	W	M	13	14	15
A		C	E			G							
Z	D	B		F									
B	F												
S	S												

KAKO SE ZAŠTITITI

1. Budite oprezni sa privatnim podacima

Na Internetu se često traže osobne informacije (prilikom kreiranja korisničkih računa i slično). Više puta provjerite vjerodostojnost web stranica koje traže takve podatke. Pokušajte ne stavljati fotografije i privatne podatke (kućne adrese, brojeve mobitela) svojih prijatelja/obitelji ako ih niste obavijestili o postavljanju, čekajte njihovo odobrenje. Čuvajte svoje privatne podatke, pazite tko što traži i u koju svrhu, nepoznatim/anonimnim osobama nikada ne dajte nikakve podatke svoje ili tuđe bez dobre provjere vjerodostojnosti takvih osoba. Internet je pun osoba koje se predstavljaju/skrivaju pod drugim imenima uvijek višestruko provjerite sve nove zahtjeve za prijateljstvom ili ih odbijte ako su potpuni neznanci. NIKADA vas niti jedna web stranica, operater, ustanova ne smije tražiti lozinku, bankovni PIN i slično. Svoju lozinku ne govorite nikome, osim roditeljima. Ako netko od vas to zatraži odmah zapišite i sačuvajte sve podatke o takvom zahtjevu te prijavite administratoru, policiji, profesoru ili roditeljima.

2. Podesite postavke na računalu i instalirajte antivirus program

Ovisno o vašem operativnom sustavu (Mac OS, Windows, Linux) podesite postavke na filtriranje odnosno blokiranje određenog sadržaja. Odabir antivirus programa je velik, potražite one poznatije (AVG, Avast) te instalirajte jedan od njih. Sama instalacija vas neće zaštititi od zlonamjernih sadržaja (virusa, trojanaca...) ali uvelike može pomoći u njihovom rješavanju. Zapamtite da svaki antivirusni program treba redovito ažurirati kako bi prepoznao najnovije vrste opasnosti. Ako sami niste stručni obaviti ovakve postavke tražite pomoć iskusnijih te ih tražite da vam malo detaljnije objasne njihovo korištenje.

3. Izbjegavajte SPAM (pop-up prozore)

Većina reklama koja vam „iskoči“ tijekom vašeg surfanja je zapravo neka vrsta prevara. Najčešće se ovdje radi o nuđenju brze zarade i nevjerovatnim popustima na poznate robne marke. Upamtite da već samo klikom na ovakve reklame riskirate vašu privatnost kao i mogućnost da vaše računalo bude zaraženo nekim oblikom računalnog virusa.

4. NE OTVARAJTE nepoznati sadržaj poruka

Bilo da govorimo o email-u, facebooku, skype-u ili drugim oblicima komunikacije. Nikada ne otvarajte sadržaj koji je za vas nepoznat ili ga šalje vama nepoznata osoba za koju nikada niste čuli. Ovdje se najčešće radi o „trojancima“ zloćudnim programima kojima se žele ukrasti vaši privatni podaci ili zaraziti vaše računalo da postane neupotrebljivo nakon čega

se iznuđuje novac ukoliko želite da vam „otključaju“ računalo. Prijavite pošiljatelja takve poruke administratoru, blokirajte ga te izbrišite poruku.

5. Ne pridružujte se govorima mržnje i sumnjivim grupama - forumima

Često dobivamo zahtjeve (facebook) da se pridružimo određenim grupama/forumima. Mnogi prihvaćaju ovakve zahtjeve a da prethodno niti ne provjeravaju tko su sve članovi te što oni točno rade/žele. Interesi ovakvih sumnjivih grupa/foruma su razni od prikupljanja osobnih podataka u marketinške svrhe (a da vas na to ne upozore) do rasističkih vrijeđanja ne istomišljenika. Prijavite svaki oblik vrijeđanja ili prijetnji.

6. Ne šalјite neprimjereni sadržaj i ne podržavajte nasilnike

Nešto što vama može biti „fora“ ili smiješno može biti drugačije protumačeno kod drugih osoba. Snimke tučnjava, vrijeđanja i slično ne zasluđuju biti „lajkane“ ili da se dijele putem youtube-a. Ne šalјite poruke kada ste ljuti, prije slanja se zapitajte kako biste se vi osjećali primajući takvu poruku. Pomozi onima koji zlostavljaju tako da ne prikrivaš nasilje, prijaviš nasilnika i o tome obavijestiš administratora, roditelje ili profesore. Na internetu poštuјte pravila ponašanja koja vrijede i u svakodnevnom životu.

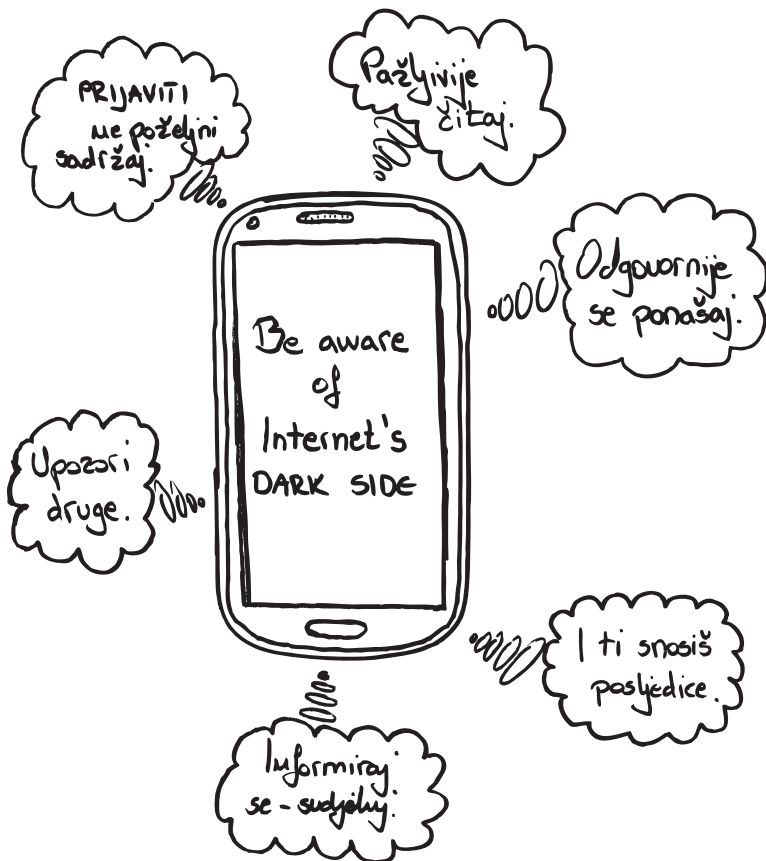
7. Ne predstavljajte se lažno kao druga osoba

Ne zaboravite da i vi možete postati žrtva. Takva šala može imati dalekosežne posljedice po osobu čiji identitet ste lažno predstavili. Lažno predstavljanje je oblik vršnjačkog nasilja koje potiče napad na privatnost, uznemiravanje, grupnu mržnju, vrijeđanje i širenje uvredljivih i nasilnih komentara.

KOME SE OBRATITI ZA POMOĆ?

- **prijateljici/prijatelju:** dobro promisliti tko su ti zaista prijatelj/ica i što mu/joj možeš reći
- **roditeljima:** razgovarati/obavijestiti ih o sadržaju poruka, poziva i slika neprimjernog sadržaja. Zajedno odlučiti kome se dalje obratiti, zatražiti pomoć i podršku
- **razrednici/stručnoj osobi u školi-pedagoginje/zi, psihoginje/zi:** u slučaju da ne možeš/želiš razgovarati sa roditeljima, obrati se ljudima iz škole
- **policiji pozivom na 192:** doći sam/sama i/ili sa roditeljima u najbližu policijsku postaju/upravu; anonimno zvati ili poslati e-mail poruku na policija@mup.hr
- **državnom odvjetništvu** koje postupa u kaznenom progonu počinitelja kaznenih djela
- **Centar za podršku i razvoj civilnog društva DELFIN:** kontakt: (034) 411 780; 098 161 76 23; delfin.zamir@gmail.com
- **Hrabri telefon:** kontakt: 0800 0800; info@hrabritelefon.hr

CENTAR ZA PODRŠKU I RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA "DELFIN"
CENTER FOR SUPPORT AND DEVELOPMENT OF CIVIL SOCIETY "DOLPHIN"
34550 PAKRAC, Braće Radića 12, CROATIA
Tel/fax: 385 34 411 780
Gsm: 385 98 161 76 23
e-mail: delfin.zamir@gmail.com
www.delfin-pakrac.com
OIB: 45205419478, Žiro račun: HR76 2340 0091 1100 8548 5

Sadržaj ove brošure isključiva je odgovornost Centra za podršku i razvoj civilnog društva „DELFIN“ Pakrac i nužno ne odražava stavove ili mišljenje Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta Republike Hrvatske

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA
REPUBLIKE HRVATSKE